

Raadsvergadering

Zaaknummer Z24143033

Onderwerp: Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma Edam-Volendam 2024-2028

Portefeuillehouder: Wethouder Schilder

Aan de raad.

Voorstel

Het Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma Edam-Volendam 2024-2028 variant 2 (sparen vooraf) vast te stellen.

Kern van het voorstel, samenvatting

In het Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma Edam-Volendam 2024-2028 zijn de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater uitgewerkt. Het GRWP bevat naast een evaluatie van de afgelopen planperiode, de strategie en het beleid voor de aankomende 5 jaar. In het programma komen aspecten als samenwerking, kostenbesparing, ruimtelijke adaptatie (klimaatadaptatie) en een integrale aanpak aan bod. Op basis van het verwachte uitgavenpatroon voor de aankomende 70 jaar is een kostendekkingsplan opgesteld. Vervolgens is de ontwikkeling van de rioolheffing bepaald. Bij de totstandkoming zijn de overige gemeenten uit de regio Zaanstreek-Waterland en het Hoogheemraadschap betrokken.

Beleidsdoelstelling / Maatschappelijk effect

- Afstemmen van rioleringsbeleid op landelijke ontwikkelingen, nieuwe wet- en regelgeving en relevante beleidsplannen van de rijksoverheid en waterschappen;
- Het regelen van financiële dekking;
- Het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte.

Toelichting en argumenten

Dit nieuwe GRWP bestaat uit een regionaal beleidsmatig deel, dat samen met alle gemeenten in Zaanstreek-Waterland en in overleg met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is opgesteld, en een gemeente specifiek deel.

Uit de evaluatie van de voorgaande planperiode blijkt dat we als gemeente Edam-Volendam op koers liggen met ons rioolbeheer. Er is een inhaalslag gemaakt t.a.v. de opgetreden slijtages en zijn de achterstanden weg gewerkt. Bij nieuwbouw en wanneer er veel oppervlaktewater in de directe omgeving is, worden er zo min mogelijk hemelwaterstelsels aangelegd. Het water voert dan rechtstreeks af naar oppervlaktewater. Ook wordt er DT-riolering (Drainage Transportriolering) aangelegd om het grondwaterpeil te reguleren.

Aandachtspunten voor dit nieuwe GRWP zijn er ook. In de uitvoering dienen de plannen beter te worden afgestemd met andere disciplines. Riolering staat niet op zich, er is afhankelijkheid van de andere werkvelden en budgetten in de openbare ruimte.

In dit GRWP is de opgave voor de planperiode 2024-2028 in beeld gebracht. De gemeente Edam-Volendam laat zien op welke strategische wijze ze invulling geeft aan haar taken.

Kantttekeningen en alternatieven

Dit GRWP zet een stap naar een waterrobuust en duurzaam Edam-Volendam. Er is in het GRWP aandacht voor de fluctuaties op lange termijn van temperatuur, neerslag, wind en alle andere aspecten van ons klimaat, omdat we vaker en langer te maken krijgen met hevige buien en perioden van droogte. Daarnaast dragen we bij aan de algemene doelen van de riolering en het oppervlaktewater. We streven naar een duurzame inzameling en transport van afvalwater en naar een doelmatige verwerking van overtollig hemelwater. In het Uitvoeringsprogramma van het GRWP zijn activiteiten opgenomen die deze planperiode ondernomen gaan worden om in te spelen op de huidige en toekomstige ontwikkelingen. Deze activiteiten zijn onderverdeeld in de categorieën regionale samenwerking, planvorming en onderzoek, beheer en onderhoud, maatregelen en participatie. Om kennis te delen en kosten te besparen voeren we gezamenlijke activiteiten uit met de andere gemeenten uit de regio Zaanstreek-Waterland.

Financiële middelen en effecten begroting

De rioolheffing die bewoners en bedrijven betalen is specifiek voor het dekken van de kosten van de gemeentelijke watertaken. Gemeenten mogen de inkomsten uit de rioolheffing alleen gebruiken voor de gemeentelijke watertaken. Er zijn meerdere manieren om de hoge vervangingsinvesteringen te verwerken:

- Activeren en afschrijven gedurende de tijd dat een bepaald rioleringsonderdeel gebruikt wordt, dus geld lenen en een periode afbetalen. De rentestand is belangrijk voor de hoogte van de kosten.
- Sparen vanuit de rioolheffing. De jaren vóór de investering (dus voordat de maatregel wordt uitgevoerd) vanuit de rioolheffing sparen in een spaarvoorziening (een spaarpot) en de investering voor een deel of in één keer afboeken.

In het GRWP is het kostendekkingsplan berekend. De maatregelen in de planperiode 2024 tot en met 2028 zijn vrij nauwkeurig bekend. De periode daarna is globaler in beeld, maar is wel belangrijk voor de resultaten. De berekening van de rioolheffing geeft dus alleen een indicatie (trend) aan. De resultaten uit het GRWP worden jaarlijks in het najaar gecontroleerd en zo nodig verbeterd via het besluit over de rioolheffing. We hebben twee varianten uitgewerkt:

- De huidige financieringsmethodiek (activeren van de investeringen). Volgens deze variant lenen we steeds geld als we grote uitgaven moeten doen.
- Voor een deel overgaan naar een duurzame financiering van de rioolvervangingsinvesteringen. Deze methodiek noemen we de gedeeltelijke spaarmethodiek. Dit is dus een combinatie van vooraf sparen en lenen.

Conclusie van het kostendekkingsplan:

- De keuze voor een financieringsmethode heeft een effect op de rioolheffing en de restschuld. Activeren volgens variant 1 levert op korte termijn en middellange termijn een lagere rioolheffing op dan sparen. De keerzijde hiervan is dat onze restschuld niet afneemt, maar zelfs meer dan verdubbeld ten opzichte van onze huidige restschuld als we alle investeringen blijven activeren. De huidige rentestand speelt een grote rol in de berekeningen. Bij een rentestijging zal de rente op de geactiveerde investeringen meestijgen. Deze rentelastenverhoging komt op dat moment direct en volledig ten laste van de rioolheffing. Dit is erg nadelig voor variant 1.
- Door een spaarvoorziening volgens variant 2 op te bouwen, wordt de rioolheffing aanzienlijk minder afhankelijk van veranderingen op de financiële markten. Hierdoor kunnen we groeiende rentelasten beperken en de restschulden minder laten stijgen. Op lange termijn wordt het

voordeel van het ontstaan van minder nieuwe rentelasten duidelijk, want de heffing hoeft minder te stijgen dan wanneer we blijven activeren. Voor de middellange termijn is de een stijging van de rioolheffing echter nodig.

Uitvoering of vervolgproces

Op basis van onderzoeken met een rijdende camera door het riool weten we wat de noodzakelijke vervanging is voor de korte termijn. Voorspellen van de noodzakelijke vervanging voor de langere termijn is lastiger. Het vervangingsschema voor de langere termijn is daarom gebaseerd op basis van aanlegjaren en een technische levensduur. In de praktijk wordt altijd goed gekeken wat werkelijk nodig is, zodat we de kosten in de hand houden. Dat doen we door:

- Te onderzoeken of investeringen noodzakelijk zijn. In de samenwerking met andere gemeenten en het hoogheemraadschap is dit een belangrijk onderwerp. Het daadwerkelijk functioneren van de riolering en de feitelijke toestand van buizen en gemalen te onderzoeken.
- Vervanging van de weg, het riool en aanpassingen in de openbare ruimte zo veel mogelijk tegelijkertijd uit te voeren.

Uiteindelijk is de vraag hoe wij de kosten van investeringen over de tijd en daarmee over de generaties willen verdelen. Vanuit de uitgangspunten om:

- De schulden in de toekomst te beperken.
- De tarieven minder afhankelijk te maken van rentestijgingen.
- De rioolheffing voor inwoners niet extreem te laten stijgen.

heeft het college gekozen voor variant 2: Beperkt activeren en gedeeltelijk sparen.

Alle programma's en plannen die met de omgeving te maken hebben worden ondergebracht onder een Omgevingsprogramma. Ook de van toepassing zijnde delen uit het GRWP gaan een plek vinden onder de juiste omgevingsprogramma's.

Participatie en communicatie

De vaststelling wordt bekend gemaakt via de gebruikelijke kanalen.

Rapportage en evaluatie

Op basis van het GRWP voert de gemeente in de aankomende 5 jaar de rioolwerkzaamheden uit. In het volgende GRWP vindt een evaluatie van de planperiode 2024-2028 plaats.

Achterliggende documenten en eerder genomen besluiten

Niet van toepassing.

Bijlagen

Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma Edam-Volendam 2024-2028.

Edam-Volendam,

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris,
C. Rijnberg

de burgemeester,
L.J. Sievers.

Transactiebewijs iBabs digitale handtekening